

**การพัฒนาชุดฝึกทักษะการคิดวิเคราะห์วิชาเศรษฐศาสตร์เบื้องต้น
สำหรับนักศึกษาระดับอนุปริญญา ชั้นปีที่ 1 วิทยาลัยการเงินภาคใต้
สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว**

**The Develop a Package to Practice Analytical Thinking Skills in Basic Economics
Subjects for First Year Students, Southern College of Finance.
People's Democratic Republic of Laos.**

เดือนแสม สืหาวง,¹ ประกายทิพย์ พิชัย² และภูมิพงศ์ จอมหงษ์พัฒน์³

Deuanhem Syhavong,¹ Prakaithip Pichai² and Bhumbhong Jomhongbhibhat³

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) พัฒนาชุดทักษะการคิดวิเคราะห์วิชาเศรษฐศาสตร์เบื้องต้น สำหรับนักศึกษาระดับอนุปริญญา ชั้นปีที่ 1 วิทยาลัยการเงินภาคใต้ สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว และ 2) ศึกษาผลการใช้ชุดฝึกทักษะการคิดวิเคราะห์วิชาเศรษฐศาสตร์เบื้องต้น โดยเปรียบเทียบทักษะการคิดวิเคราะห์วิชาเศรษฐศาสตร์เบื้องต้นภายในกลุ่มทดลอง และระหว่างกลุ่มทดลองกับกลุ่มควบคุม กลุ่มตัวอย่างเป็นนักศึกษาระดับอนุปริญญา ชั้นปีที่ 1 วิทยาลัยการเงินภาคใต้ สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ปีการศึกษา 2565 จำนวน 30 คน ซึ่งมาได้โดยสมัครใจ และสุ่มคัดเลือกเข้ากลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุม กลุ่มละเท่า ๆ กัน เครื่องมือในการวิจัย ได้แก่ แบบทดสอบการคิดวิเคราะห์วิชาเศรษฐศาสตร์เบื้องต้น วิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติบรรยาย และสถิติทดสอบที

ผลการวิจัยพบว่า

1. ชุดฝึกทักษะการคิดวิเคราะห์วิชาเศรษฐศาสตร์เบื้องต้น สำหรับนักศึกษาระดับอนุปริญญาชั้น ปีที่ 1 วิทยาลัยการเงินภาคใต้ สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว มีผลการเรียนรู้ 3 ด้าน คือ การวิเคราะห์ด้านเนื้อหา การวิเคราะห์ด้านความสัมพันธ์ และการวิเคราะห์ด้านหลักการ ประกอบด้วยการเรียนรู้ 5 ขั้นตอน คือ 1) การตั้งคำถาม 2) ศึกษาค้นคว้าข้อมูล 3) สรุปลองค้ความรู้ 5 ขั้นตอน 4) นำเสนององค้ความรู้ และ 5) ประยุกต์ใช้องค้ความรู้ และ 3 หน่วยการเรียนรู้ ซึ่งผ่านเกณฑ์การประเมินความเหมาะสม ค่าเฉลี่ยอยู่ระดับเหมาะสมมาก
2. ทักษะการคิดวิเคราะห์วิชาเศรษฐศาสตร์เบื้องต้น ภายในกลุ่มทดลอง วัตหลังการทดลอง แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
3. ทักษะการคิดวิเคราะห์วิชาเศรษฐศาสตร์เบื้องต้น ระหว่างกลุ่มทดลองกับกลุ่มควบคุม วัตหลังการทดลอง แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

คำสำคัญ: การคิดวิเคราะห์ ชุดฝึกทักษะ วิชาเศรษฐศาสตร์เบื้องต้น

¹ นักศึกษาคณะศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาการพัฒนาหลักสูตรและการเรียนการสอน มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี

² อาจารย์ ดร., คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี

³ รองศาสตราจารย์ ดร., คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี

*ผู้ติดต่อ เดือนแสม สืหาวง อีเมลล์: deuanheme.sg62@ubru.ac.th

รับเมื่อ 23 กันยายน 2566 แก้ไข 29 มกราคม 2567 ตอรับเมื่อ 31 มกราคม 2567

Abstract

The purposes of this research were to 1) develop a practice package for analytical thinking skills in basic economics subjects for first year associate degree students, Southern College of Finance, Pakse, Lao People's Democratic Republic; and 2) investigate the result of using the practice package for analytical thinking skills in basic economics subjects and compare the thinking skills within the experimental group and between the experimental and the control groups. The samples of the study were 30 first year associate degree students in the academic year 2022 at Southern College of Finance, Pakse, Lao People's Democratic Republic, selected on a voluntary basis, randomly and equally assigned to the experimental and the control groups. The research instrument was a test on the analytical thinking skills in basic economics subjects. The data were analyzed using descriptive statistics and t-test.

The research findings were as follows:

1. The practice package for analytical thinking skills in basic economics subjects for first year associate degree students, Southern College of Finance, Pakse, Lao People's Democratic Republic has three aspects of learning outcomes: content analysis; relation analysis and principles analysis, all of which consisted of 5 steps, namely: 1) questioning, 2) investigating and researching information, 3) making a summary of body of knowledge, 4) presentation of knowledge and 5) application of knowledge. These constituted 3 learning units which were evaluated and the mean score was appropriate at a high level.
2. Analytical thinking skills in basic economics subjects of experimental group after experimental were significantly different statistically at the .01 level.
3. Analytical thinking skills in basic economics subjects to experimental and control groups. Differences are statistically significant at the .01 level.

Keywords: Analytical Thinking, a Package to Practice, Basic Economics Subjects

บทนำ

ในภาวะของโลกปัจจุบันที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วเข้าสู่ศตวรรษที่ 21 ที่เทคโนโลยีดิจิทัลมีบทบาทโดดเด่นในกิจกรรมการใช้ชีวิตของคนในสังคมทุกภาคส่วน ทั้งธุรกิจ อุตสาหกรรม การแพทย์ รวมทั้งการศึกษา ซึ่งมนุษย์ต้องเผชิญกับปัญหาและความท้าทาย จึงจำเป็นต้องปรับตัวรับความเปลี่ยนแปลงเพื่อความอยู่รอด และก้าวทันโลกดิจิทัล ด้วยการพัฒนาทักษะของตน ทั้งนี้ยุทธศาสตร์การพัฒนาศึกษาและกีฬาของสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว (สปป.ลาว) ระยะ 10 ปี (2016-2026) และวิสัยทัศน์ ถึงปี 2030 ได้กำหนดแผนยุทธศาสตร์เกี่ยวกับความก้าวหน้าทางด้านเศรษฐกิจ สังคมวัฒนธรรม และการศึกษา คือการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ให้มีคุณภาพและตอบสนองได้ตามความต้องการของตลาดแรงงาน เพื่อนำประเทศให้หลุดพ้นออกจากความด้อยพัฒนาภายในปี 2025 นอกจากนี้กระทรวงศึกษาธิการและกีฬา ของสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ยังได้กำหนดยุทธศาสตร์การพัฒนาศึกษาและกีฬา ระยะ 5 ปีแรก (2016-2020) หนึ่งในยุทธศาสตร์ดังกล่าวนี้ ได้มีการกำหนดสมรรถนะของครูแห่งชาติเพื่อการเชื่อมโยงกับประเทศในภูมิภาค และสากล ด้วยการสร้างมาตรฐานรองรับนักศึกษาที่สำเร็จการศึกษาในหลักสูตรทางการเงิน (กระทรวงศึกษาธิการและกีฬา 2015, น.17-19)

ในบริบทของวิทยาลัยการเงินภาคใต้ แขวงจำปาสัก สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ถือเป็น 1 ใน 3 สถาบันการศึกษาที่ขึ้นตรงกับกระทรวงการเงิน ของ สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว โดยได้จัดการเรียนการสอนในระดับอนุปริญญา ซึ่งหลักสูตรการเงิน สาขาวิชาการเงินบัญชีของวิทยาลัยการเงินภาคใต้นั้น มีการเรียนการสอนวิชาเศรษฐศาสตร์เบื้องต้นสำหรับนักศึกษาปีที่ 1 อย่างไรก็ตาม จากการที่ผู้วิจัยได้ปฏิบัติหน้าที่สอนเศรษฐศาสตร์เบื้องต้น สำหรับนักศึกษาในวิทยาลัยดังกล่าว พบว่านักศึกษามีปัญหาด้านทักษะการคิดวิเคราะห์ อีกทั้งได้สัมภาษณ์ผู้สอนคนอื่นที่สอนในรายวิชาเดียวกัน ก็พบว่านักศึกษายังไม่สามารถจำแนกข้อมูล เรียบเรียงความคิดของตนเองให้เป็นเรื่องราวที่ต่อเนื่องและสื่อความหมายได้ ไม่สามารถแปลความหมาย ตีความหมายและขยายความเรื่องของเศรษฐศาสตร์ ไม่สามารถเรียงลำดับเหตุการณ์ หรือคาดการณ์ล่วงหน้าได้ นอกจากนั้นความสามารถการคิดวิเคราะห์ เรื่องราวภาพรวมที่สมบูรณ์ ให้แยกย่อยกระจายได้ หรือการจัดระบบระเบียบของข้อมูล รวมทั้งการวิเคราะห์แนวโน้มต่าง ๆ อีกทั้งการประเมินค่าการตัดสินใจกระทำสิ่งใดสิ่งหนึ่งให้เหมาะสมของนักศึกษาอยู่ในระดับต่ำ ซึ่งคุณลักษณะดังกล่าว สอดคล้องกับ ทักษะการคิดวิเคราะห์ที่รู้จักการไตร่ตรองอย่างมีเหตุผล จากการได้เรียนรู้ความรู้ ความเข้าใจ การประยุกต์ใช้ การวิเคราะห์การสังเคราะห์ และการประเมินค่า (Bloom, 1956) นอกจากนั้น ทิศนา แคมมณี และคณะ (2544) ได้ให้ความหมาย การคิดวิเคราะห์ คือการคิดที่สามารถแยกแยะข้อมูล หาความสัมพันธ์ของข้อมูลที่แยกแยะนั้น หรือความสามารถจับประเด็น เหตุและผล หรือแรงจูงใจที่อยู่เบื้องหลังปรากฏการณ์ใดปรากฏการณ์หนึ่งได้

เมื่อนักศึกษาขาดทักษะการคิดวิเคราะห์ จึงส่งผลกระทบต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชาเศรษฐศาสตร์เบื้องต้น ทั้งนี้เมื่อปีการศึกษา 2565 พบว่านักศึกษาของวิทยาลัยการเงินภาคใต้ มีผลสัมฤทธิ์การเรียนรายวิชาเศรษฐศาสตร์เบื้องต้น รหัสวิชา BE 12103 อยู่ในระดับต่ำกว่าเกณฑ์ที่กำหนด นักศึกษาร้อยละ 11.05 ได้ผลคะแนนในระดับ C+ ร้อยละ 12.04 ได้คะแนนในระดับ C และร้อยละ 76.88 ได้คะแนนในระดับ D จึงส่งผลให้คะแนนเฉลี่ยสะสมของนักศึกษาอยู่ในระดับต่ำ นอกจากนี้ผลการประเมินการจัดการเรียนการสอนของอาจารย์ผู้สอนในรายวิชาดังกล่าว ระบุว่าอาจารย์ผู้สอนมีบทบาทหลักในการสอนในชั้นเรียนส่วนนักศึกษามีส่วนร่วมน้อยมาก อีกทั้งอาจารย์ผู้สอนขาดเทคนิคการสอนเพื่อพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์สำหรับนักศึกษาที่เป็นปัญหาสำคัญหนึ่งของผู้เรียน รวมถึงขาดชุดฝึกทักษะการเรียนการสอนที่สามารถช่วยส่งเสริมทักษะการคิดวิเคราะห์สำหรับนักศึกษาอย่างเหมาะสม ทั้งนี้วิธีการสอนของอาจารย์ผู้สอนมีความสำคัญอย่างยิ่ง ซึ่งปัจจุบันยังใช้รูปแบบวิธีการสอนแบบดั้งเดิมที่ยึดผู้สอนเป็นศูนย์กลาง เน้นการบรรยายเนื้อหา ไม่ค่อยเปิดโอกาสให้นักศึกษามีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนการสอนเท่าที่ควร เช่น นักศึกษาขาดโอกาสในการตั้งคำถามผู้สอน ในกรณีที่มีข้อสงสัยในเนื้อหาบทเรียนขาดกระบวนการเรียนรู้แบบกลุ่มเพื่อการแลกเปลี่ยนข้อมูลความรู้ระหว่างผู้เรียน ไม่ค่อยได้ฝึกทักษะการสรุปเนื้อหาบทเรียน นอกจากนี้อาจารย์ผู้สอนยังขาดเทคนิคการสอนที่จะช่วยให้นักศึกษาได้ฝึกคิดวิเคราะห์ ทำความเข้าใจ และแสวงหาคำตอบ ซึ่งส่งผลต่อผลลัพธ์การเรียนรู้ที่กำหนดตามวัตถุประสงค์ของรายวิชา

จากสภาพปัญหาทั้งจากตัวผู้เรียน และผู้สอนดังกล่าวข้างต้น จึงได้ศึกษาข้อมูลเพื่อหาแนวทางในการแก้ไขปัญหาและพัฒนาให้ผู้เรียนให้มีทักษะการคิดวิเคราะห์อันเป็นทักษะสำคัญในศตวรรษที่ 21 โดยมาร์ติน ฮอบบส์ คิง (Hobbs 2010) กล่าวไว้ในปี 1947 ที่ให้ความสำคัญของทักษะการคิดวิเคราะห์ว่า “หน้าที่ของการศึกษาเพื่อสอนให้คนคิดอย่างไตร่ตรอง คิดอย่างวิเคราะห์” อีกทั้งมีการศึกษาวิจัยมากมายแสดงให้เห็นว่า ผู้เรียนที่มีการคิดวิเคราะห์ระดับสูง จะนำไปสู่การตัดสินใจในสถานการณ์ที่ซับซ้อนได้ดียิ่งขึ้น อาทิ การศึกษาการเรียนโดยใช้ชุดฝึกทักษะการคิดวิเคราะห์ โดยใช้เทคนิคการตั้งคำถาม สามารถช่วยแก้ปัญหานักศึกษาที่ไม่ชอบในการเรียนวิชาเศรษฐศาสตร์ ซึ่งการจัดการเรียนรู้จะเน้นการฝึกทักษะการคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ ทางด้านเศรษฐกิจ และการนำปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นตัวจริงในสังคม นำมาผสมกับการเรียนการสอนที่ใช้ 5 ขั้นตอน สอดคล้องกับ อารีย์ ทองเพ็ญ (2556) ที่ได้กล่าวถึงการปฏิรูป

การเรียนรู้ของผู้เรียน ควรส่งเสริมให้ผู้เรียนได้มีการเรียนรู้ผ่านรูปแบบการเรียนรู้ที่หลากหลาย และผู้สอนก็ควรปรับเปลี่ยนวิธีการสอนและแสวงหาเทคนิคการสอนที่หลากหลาย เพื่อให้ให้นักศึกษาเกิดทักษะการคิดเปรียบเทียบ และการแก้ปัญหาทางด้านเศรษฐกิจ โดยเฉพาะการผลิตสินค้าและบริการต่าง ๆ ให้นักศึกษาได้เรียนรู้ จากประสบการณ์จริงที่เกิดขึ้นในสังคม ฝึกให้นักศึกษาได้คิดเป็น ทำเป็น แก้ปัญหาได้ ด้วยตนเอง เปิดโอกาสให้แสดงความคิดเห็นของตนต่อกับปัญหาต่าง ๆ (จุฑารัตน์ พันธุ์ 2556, น. 34)

ทั้งนี้แนวทางการสอนให้นักศึกษามีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ที่บรรลุตามวัตถุประสงค์นั้น จะต้องฝึกทักษะกระบวนการคิดวิเคราะห์ให้กับนักศึกษา ซึ่งเป็นกระบวนการคิดและตัดสินใจอย่างรอบคอบและต้องฝึกฝนอยู่เสมอ โดยให้นักศึกษาได้ฝึกคิดและลงมือปฏิบัติ สืบเสาะหาความรู้ด้วยตนเอง ส่งผลให้มีความสามารถด้านกระบวนการคิดวิเคราะห์ วิเคราะห์ เพราะการคิดเป็นกระบวนการเรียนรู้ หากผู้เรียนได้วิธีคิดอย่างเป็นระบบที่มีความใคร่ครวญไตร่ตรอง แยกแยะ โดยอาจใช้การตั้งคำถามที่เป็นกระบวนการเรียนรู้หนึ่งที่มีพัฒนากระบวนการทางความคิดของผู้เรียน ที่ผู้สอนจะต้องมีทักษะตั้งคำถามในลักษณะต่าง ๆ ที่เป็นคำถามที่กระตุ้นการคิด ทำทนาย ให้ผู้เรียนใช้ความคิดเชิงเหตุผลวิเคราะห์ วิเคราะห์ สังเคราะห์ หรือ การประเมินค่าเพื่อจะตอบคำถามเหล่านั้นการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ มีการศึกษาของ อนันต์ชัย คำหาญ และคณะ (2562, น. 1) ได้ศึกษาพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 เรื่องวัสดุรอบตัว โดยใช้การจัดการเรียนรู้เทคนิคผังกราฟิก พบว่าแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้เทคนิคผังกราฟิก ส่งผลให้นักเรียนมีทักษะการคิดวิเคราะห์และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และ นักศึกษาที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้เทคนิคผังกราฟิก มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก นอกจากนั้นแนวคิดของ Limbach (2006, น. 160-166) ในการพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์ แบ่งเป็น 5 ขั้นตอน (5 Step Model) คือ 1) ผู้สอนเสนอ 5 ขั้นตอนที่เหมาะสมกับลักษณะของเนื้อหาสาระแก่ผู้เรียน 2) ผู้สอนให้ผู้เรียนทำความเข้าใจเนื้อหาสาระและนำเนื้อหาสาระใส่ลงใน 5 ขั้นตอนตามความเข้าใจของตน 3) ผู้สอนซักถาม แกไขความเข้าใจผิดของผู้เรียน หรือขยายความเพิ่มเติม 4) ผู้สอนกระตุ้นให้ผู้เรียนคิดเพิ่มเติม โดยนำเสนอปัญหาที่เกี่ยวข้องกับเนื้อหาแล้วให้ผู้เรียนใช้ 5 ขั้นตอนเป็นกรอบในการคิดแก้ปัญหา และ 5) ผู้สอนให้ข้อมูลย้อนกลับแก่ผู้เรียน ซึ่งสอดคล้องกับ กระทรวงศึกษาธิการ (2551) และการศึกษาของ ประภาพathy ภูนคร (2555, น. 46-56) ในการพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์มีขั้นตอน 5 ขั้นตอน ซึ่งส่งผลให้ผู้เรียนมีทักษะการคิดวิเคราะห์ สูงขึ้น ดังนั้นในการศึกษานี้ จึงอาศัยกรอบในการพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์ แบ่งเป็น 5 ขั้นตอนดังกล่าวข้างต้น โดยประเมินทักษะการคิดวิเคราะห์ตามแนวคิดมิติการเรียนรู้ ของ Bloom (1976, น. 6-9) มี 3 ด้าน คือ 1) การเตรียมพร้อมด้านจิตใจ 2) การเตรียมพร้อมด้านทักษะ และ 3) การเตรียมพร้อมด้านวิชาการ อันเป็นหัวใจของความสำเร็จ นอกจากนั้นการคิดวิเคราะห์ที่แบ่งเป็น 3 ส่วนคือ 1) การวิเคราะห์เนื้อหา 2) การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ และ 3) การวิเคราะห์หลักการ

ชุดฝึกทักษะการคิดวิเคราะห์วิชาเศรษฐศาสตร์เบื้องต้น สำหรับนักศึกษาระดับอนุปริญญาชั้นปีที่ 1 ที่ผู้วิจัยได้สร้างขึ้นได้ศึกษาและประเมินผล วัตถุประสงค์การสอนจากสภาพจริง โดยได้เรียบเรียงเนื้อหาสาระที่เหมาะสมที่สุดที่คาดคะเนปัญหาที่อาจจะเกิดขึ้นแก่ผู้เรียนในการใช้ 5 ขั้นตอน การสอน คือ 1) ผู้สอนเสนอ 5 ขั้นตอนที่เหมาะสมกับลักษณะของเนื้อหาสาระแก่ผู้เรียน 2) ผู้สอนให้ผู้เรียนทำความเข้าใจเนื้อหาสาระและนำเนื้อหาสาระใส่ลงใน 5 ขั้นตอนตามความเข้าใจของตน 3) ผู้สอนซักถาม แกไขความเข้าใจผิดของผู้เรียน หรือขยายความเพิ่มเติม 4) ผู้สอนกระตุ้นให้ผู้เรียนคิดเพิ่มเติม โดยนำเสนอปัญหาที่เกี่ยวข้องกับเนื้อหาแล้วให้ผู้เรียนใช้ 5 ขั้นตอนเป็นกรอบในการคิดแก้ปัญหา และ 5) ผู้สอนให้ข้อมูลย้อนกลับแก่ผู้เรียน ซึ่งผู้วิจัยคาดว่าจะส่งผลให้นักศึกษามีทักษะการคิดวิเคราะห์สูงขึ้น อีกทั้งเป็นแนวทางในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนรูปแบบนี้ในรายวิชาอื่น และสามารถนำไปสู่การพัฒนาการเรียนการสอนและนวัตกรรมทางการศึกษาต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

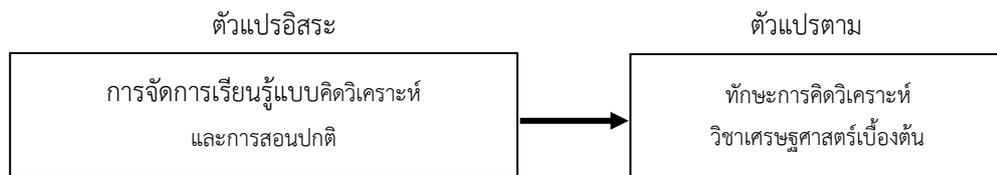
1. เพื่อพัฒนาชุดฝึกทักษะการคิดวิเคราะห์วิชาเศรษฐศาสตร์เบื้องต้น สำหรับนักศึกษาระดับอนุปริญญา ชั้นปีที่ 1 วิทยาลัยการเงินภาคใต้ สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว
2. ศึกษาผลการใช้ชุดฝึกทักษะการคิดวิเคราะห์วิชาเศรษฐศาสตร์เบื้องต้น สำหรับนักศึกษาระดับอนุปริญญา ชั้นปีที่ 1 วิทยาลัยการเงินภาคใต้ แขวงจำปาสัก สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ดังนี้
 - 2.1 เปรียบเทียบทักษะการคิดวิเคราะห์วิชาเศรษฐศาสตร์เบื้องต้น ภายในกลุ่มทดลอง หลังใช้ชุดฝึกทักษะการคิดวิเคราะห์
 - 2.2 เปรียบเทียบทักษะการคิดวิเคราะห์วิชาเศรษฐศาสตร์เบื้องต้น ระหว่างกลุ่มทดลองกับกลุ่มควบคุม หลังใช้ชุดฝึกทักษะการคิดวิเคราะห์

สมมติฐานการวิจัย

1. ทักษะการคิดวิเคราะห์วิชาเศรษฐศาสตร์เบื้องต้นของนักศึกษาชั้นปีที่ 1 ภายในกลุ่มทดลอง หลังเรียน สูงกว่าก่อนเรียน
2. ทักษะการคิดวิเคราะห์วิชาเศรษฐศาสตร์เบื้องต้นของนักศึกษาชั้นปีที่ 1 กลุ่มทดลองสูงกว่ากลุ่มควบคุม

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การพัฒนาชุดฝึกทักษะการคิดวิเคราะห์วิชาเศรษฐศาสตร์เบื้องต้น สำหรับนักศึกษาระดับอนุปริญญาชั้นปีที่ 1 วิทยาลัยการเงินภาคใต้ สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว นำเสนอแผนภาพความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระ และตัวแปรตาม ดังนี้

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและตัวอย่าง

ประชากรในการวิจัยครั้งนี้ เป็นนักศึกษาสาขาวิชาการเงินการบัญชี วิทยาลัยการเงินภาคใต้ สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2566 ที่มีลักษณะตามเกณฑ์การคัดเลือกเข้า เกณฑ์การคัดออก และเกณฑ์การยุติ โดยการสมัครใจเข้าร่วมการวิจัย จำนวน 60 คน จากนั้นได้สุ่มตัวอย่างแบบง่าย ได้ตัวอย่าง ทั้งหมด 30 คน สำหรับ 1 ห้องเรียน แล้วจับสลากเข้ากลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม กลุ่มละ 15 คน รวม 2 กลุ่ม ซึ่งต่อไปนี้ เรียกว่า ผู้รับการทดลอง เป็นจำนวนขนาดตัวอย่างที่เพียงพอในการวิจัยเชิงทดลอง ที่ควรมีอย่างน้อย 15 คนต่อกลุ่ม (Mcmillan & Schumacher 2010)

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

2.1 ชุดฝึกทักษะการคิดวิเคราะห์วิชาเศรษฐศาสตร์เบื้องต้น แบบประเมินผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้ 3 ด้าน คือ การวิเคราะห์ด้านเนื้อหา การวิเคราะห์ด้านความสัมพันธ์ และการวิเคราะห์ด้านหลักการ ประกอบด้วยหน่วยการเรียนรู้

3 หน่วย ได้แก่ หน่วยเรียนรู้ที่ 1 ความรู้เกี่ยวกับเศรษฐศาสตร์เบื้องต้น หน่วยเรียนรู้ที่ 2 พฤติกรรมผู้บริโภค และ หน่วยเรียนรู้ที่ 3 ตลาดในระบบเศรษฐกิจ ซึ่งในแต่ละหน่วยมีกิจกรรม 5 ขั้นตอน คือ

- ขั้นที่ 1 การตั้งคำถาม
- ขั้นที่ 2 การศึกษาค้นคว้าข้อมูล
- ขั้นที่ 3 การสรุปองค์ความรู้แบบ 5 ขั้นตอน
- ขั้นที่ 4 การนำเสนอองค์ความรู้
- ขั้นที่ 5 การประยุกต์ใช้องค์ความรู้

โดยชุดฝึกทักษะการคิดวิเคราะห์ที่ได้ผ่านการประเมินความเหมาะสม จากผู้ทรงคุณวุฒิ 5 ท่าน ได้ค่าเฉลี่ย อยู่ในเกณฑ์เหมาะสมมาก ($\bar{X} = 4.04$, S.D. = 0.17) และนำชุดฝึกทักษะการคิดวิเคราะห์ทดลองใช้กับกลุ่มเดี่ยว ได้ค่าเฉลี่ย 62.96 และกลุ่มเล็กได้ค่าเฉลี่ย 71.98 ซึ่งอยู่ในเกณฑ์ดี

2.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวัดแปรตาม ได้แก่ แบบทดสอบทักษะการคิดวิเคราะห์วิชาเศรษฐศาสตร์เบื้องต้น สำหรับวัดผลการทดสอบก่อนการทดลอง (Pre-test) และหลังการทดลอง (Posttest) เป็นแบบทดสอบเชิงสถานการณ์ แบบปรนัย 4 ตัวเลือก จำนวน 30 ข้อ โดยกำหนดเกณฑ์การให้คะแนนรายข้อ โดยข้อที่ตอบถูกต้อง 1 คะแนน ข้อที่ตอบผิดได้ 0 คะแนน ประกอบด้วยข้อสอบคิดวิเคราะห์ 3 ด้าน ได้แก่ 1) การวิเคราะห์ด้านเนื้อหา หมายถึง การคิดวิเคราะห์ ความสำคัญ หรือเนื้อหาของวิชาเศรษฐศาสตร์เบื้องต้น ความสามารถในการแยกแยะ สิ่งใดจำเป็น สิ่งใดสำคัญ สิ่งใด มีบทบาท มากที่สุด 2) การวิเคราะห์ด้านความสัมพันธ์ การวิเคราะห์ความสัมพันธ์เป็นการค้นหาความสัมพันธ์ของ ฐานเศรษฐศาสตร์เบื้องต้น ว่ามีอะไรสัมพันธ์กัน สัมพันธ์กันอย่างไร สัมพันธ์กันมากน้อยเพียงใด สอดคล้องหรือขัดแย้งกัน อย่างไร และ 3) การวิเคราะห์ด้านหลักการการค้นหาโครงสร้างระบบ เรื่องราว และการดำเนินการต่าง ๆ ในวิชาเศรษฐศาสตร์ พื้นฐานว่าสิ่งเหล่านั้น ดำรงอยู่ได้ในสภาพเช่นนั้น เนื่องจากอะไรมีหลักการอย่างไร

นำแบบทดสอบทักษะการคิดวิเคราะห์วิชาเศรษฐศาสตร์เบื้องต้น เสนอต่อผู้ทรงคุณวุฒิตรวจชุดเดิม เพื่อประเมินความเที่ยงตรงตามเนื้อหา และความสอดคล้องกับผลการเรียนรู้ โดยใช้สูตรหาค่า IOC พิจารณาการหา ความสอดคล้อง พบว่ามีค่า IOC อยู่ระหว่าง 0.60 ถึง 1.00 จำนวน 30 ข้อ สำหรับนำไปใช้กับกลุ่มตัวอย่างในการทดลอง

3. กำหนดแบบแผนการวิจัย

การวิจัยนี้เป็นวิธีเชิงทดลอง แบบ Randomized Pretest and Posttest Control Group Design (Edmonds & Kennedy 2013, p. 27) ที่สุ่มกลุ่มตัวอย่างเข้ากลุ่ม แบ่งเป็น 2 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มทดลอง และ กลุ่มควบคุม มีการวัดผลก่อนการทดลองและวัดผลหลังการทดลองทั้งสองกลุ่ม โดยกลุ่มทดลองจะได้รับตัวแปรที่จัดการทำการทดลอง คือ ชุดฝึกทักษะการคิดวิเคราะห์วิชาเศรษฐศาสตร์เบื้องต้น สำหรับกลุ่มควบคุม ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบปกติ

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

4.1 รับผิดชอบต่อสมัครที่สมัครใจเข้าร่วมการทดลอง ประชุมอาสาสมัครเพื่อชี้แจงวัตถุประสงค์ รายละเอียด ขั้นตอนการทดลอง และสอบถามความสมัครใจ แล้วใช้วิธีสุ่มอย่างง่าย ได้จำนวน 30 คน จากนั้นจับสลากเข้ากลุ่ม ทดลอง และกลุ่มควบคุม กลุ่มละ 15 คน รวม 2 กลุ่ม

4.2 ระยะเวลาก่อนการทดลอง ทดสอบก่อนการทดลอง โดยวัดทักษะการคิดวิเคราะห์วิชาเศรษฐศาสตร์เบื้องต้น ทั้งกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุม

4.3 ระยะเวลาทดลอง กลุ่มทดลอง ได้รับการเรียนรู้ในชุดฝึกทักษะการคิดวิเคราะห์วิชาเศรษฐศาสตร์เบื้องต้น ส่วนกลุ่มควบคุม ไม่ได้รับการเรียนรู้ในชุดฝึกทักษะการคิดวิเคราะห์วิชาเศรษฐศาสตร์เบื้องต้น โดยได้รับการสอนแบบเดิม

4.4 ระยะเวลาหลังการทดลอง ทดสอบหลังการทดลอง โดยเครื่องมือเช่นเดียวกับก่อนการทดลอง

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

ใช้สถิติเชิงบรรยาย ใช้วิเคราะห์ลักษณะเบื้องต้นของกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ การวิเคราะห์การแจกแจงความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน วิเคราะห์เปรียบเทียบทักษะการคิดวิเคราะห์วิชาเศรษฐศาสตร์เบื้องต้น ภายในกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ก่อนและหลังใช้ชุดฝึกทักษะการคิดวิเคราะห์ ใช้สถิติทดสอบที แบบกลุ่มไม่อิสระ และวิเคราะห์เปรียบเทียบทักษะการคิดวิเคราะห์วิชาเศรษฐศาสตร์เบื้องต้น ระหว่างกลุ่มทดลองกับกลุ่มควบคุมก่อน และหลังใช้ชุดฝึกทักษะการคิดวิเคราะห์ ใช้สถิติทดสอบทีแบบกลุ่มอิสระ

6. ผลการวิจัย

6.1 ชุดฝึกทักษะการคิดวิเคราะห์วิชาเศรษฐศาสตร์เบื้องต้น มีผลการเรียนรู้ 3 ด้าน คือ การวิเคราะห์ด้านเนื้อหา การวิเคราะห์ด้านความสัมพันธ์ และการวิเคราะห์ด้านหลักการ ประกอบด้วยการเรียนรู้ 5 ขั้นตอน คือ ขั้นที่ 1 การตั้งคำถาม ขั้นที่ 2 ศึกษาค้นคว้าข้อมูล ขั้นที่ 3 สรุปองค์ความรู้ 5 ขั้นตอน ขั้นที่ 4 นำเสนอองค์ความรู้ และขั้นที่ 5 ประยุกต์ใช้องค์ความรู้ รวมทั้งหมด 3 หน่วยการเรียนรู้ โดยแต่ละชุดฝึกทักษะการคิดวิเคราะห์ ได้ผ่านการประเมินความเหมาะสม ค่าเฉลี่ยอยู่ในเกณฑ์เหมาะสมมาก ($\bar{X} = 4.04$, S.D. = 0.17)

6.2 การเปรียบเทียบทักษะการคิดวิเคราะห์วิชาเศรษฐศาสตร์เบื้องต้นของตัวอย่าง

1. ภายในกลุ่มทดลอง มีค่าเฉลี่ยหลังการทดลอง ($\bar{X} = 24.80$, S.D. = 1.61) สูงกว่าก่อนการทดลอง ($\bar{X} = 15.07$, S.D. = 1.71) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 แสดงการเปรียบเทียบความแตกต่างค่าเฉลี่ยของระดับทักษะการคิดวิเคราะห์ ภายในกลุ่มทดลอง ก่อนและหลังการทดลอง

	ระดับทักษะการคิดวิเคราะห์ – ภายในกลุ่มทดลอง					
	n	\bar{X}	S.D.	df	t	p
ก่อน การทดลอง	15	15.07	1.71	14	15.488**	0.000
หลัง การทดลอง	15	24.80	1.61			

**มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

2. ระหว่างกลุ่มทดลอง กับกลุ่มควบคุม หลังการทดลอง ค่าเฉลี่ยของกลุ่มทดลอง ($\bar{X} = 24.80$, S.D. = 1.61) สูงกว่ากลุ่มควบคุม ($\bar{X} = 15.60$, S.D. = 2.94) ($t = 10.462$, $df = 14$, $p = 0.000$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 แสดงการเปรียบเทียบความแตกต่างค่าเฉลี่ยของระดับทักษะการคิดวิเคราะห์ ระหว่างกลุ่มทดลองกับกลุ่มควบคุมหลังการทดลอง

	ระดับทักษะการคิดวิเคราะห์ – หลังการทดลอง						
	n	\bar{X}	S.D.	Mean Difference	Df	t	p
กลุ่มทดลอง	15	24.80	1.61	9.20	14	10.462**	0.000
กลุ่มควบคุม	15	15.60	2.94				

**มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

อภิปรายผลการวิจัย

จากการที่ผู้วิจัยได้สร้างชุดฝึกทักษะการคิดวิเคราะห์วิชาเศรษฐศาสตร์เบื้องต้น และได้นำไปใช้กับนักศึกษา ชั้นปีที่ 1 วิทยาลัยการเงินภาคใต้ พบว่านักศึกษามีพัฒนาการทักษะการคิดวิเคราะห์ดีขึ้น สามารถอธิบายได้ดังนี้

1. ชุดฝึกทักษะการคิดวิเคราะห์วิชาเศรษฐศาสตร์เบื้องต้น ผู้วิจัยได้ศึกษาและพัฒนาตามขั้นตอนของการศึกษาดำเนินการสร้างชุดกิจกรรมการเรียนรู้อย่างเป็นระบบ มีกระบวนการออกแบบเนื้อหาที่ตรงตามสภาพจริงของผู้เรียนมีการตรวจสอบและปรับปรุง มีการวิเคราะห์มาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัด ซึ่งผู้วิจัยจึงนำองค์ความรู้ที่ได้ศึกษาดังกล่าวมาสร้างชุดฝึกทักษะการคิดวิเคราะห์วิชาเศรษฐศาสตร์เบื้องต้น ประยุกต์แนวทางการพัฒนารูปแบบการคิดวิเคราะห์จากกระทรวงศึกษาธิการ (2551) Limbach (2006) และการศึกษาของ ประภาทิพย์ ภูนคร (2555) ซึ่งประกอบด้วย การสอน 5 ขั้นตอน คือ ขั้นที่ 1 การตั้งคำถาม ขั้นที่ 2 ศึกษาค้นคว้าข้อมูล ขั้นที่ 3 สรุปองค์ความรู้แบบ 5 ขั้นตอน ขั้นที่ 4 นำเสนอองค์ความรู้ และ ขั้นที่ 5 ประยุกต์ใช้องค์ความรู้ และอาศัยแนวคิดของ Bloom (1956) ในการสร้างแบบทดสอบทักษะการคิดวิเคราะห์ ซึ่งทำให้ได้ภาพรวมของชุดกิจกรรมการเรียนรู้ตามกรอบที่วางไว้ เป็นชุดฝึกทักษะการคิดวิเคราะห์แบบประเมินผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้ 3 ด้าน คือ การวิเคราะห์ด้านเนื้อหา การวิเคราะห์ด้านความสัมพันธ์ และการวิเคราะห์ด้านหลักการ ประกอบด้วยหน่วยการเรียนรู้ 3 หน่วย ได้แก่ 1) หน่วยความรู้เกี่ยวกับเศรษฐศาสตร์เบื้องต้น 2) หน่วยพฤติกรรมผู้บริโภค และ 3) หน่วยตลาดในระบบเศรษฐกิจ โดยผ่านการตรวจประเมินจากผู้เชี่ยวชาญในเกณฑ์เหมาะสมมาก ($\bar{X} = 4.04$, S.D. = 0.17) ซึ่งผู้วิจัยได้แก้ไขตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ ทำให้ชุดกิจกรรมมีเนื้อหาที่ครอบคลุมตามขอบเขตเนื้อหาที่กำหนด และมีการจัดเรียงเนื้อหา ภาษาที่ใช้ และรูปแบบของชุดกิจกรรมที่เหมาะสมใช้หลักการสร้างโดยมุ่งเน้นนักเรียนเป็นสำคัญ เพื่อให้มีกระบวนการทักษะการคิดวิเคราะห์ คำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล นักศึกษาที่เรียนด้วยชุดกิจกรรมดังกล่าวได้ศึกษาเนื้อหาผ่านหลากหลายกิจกรรม ส่งผลให้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน (สุนทรฯ ศรีวิราชา 2557, น. 1-135) ซึ่งหลักในการสร้างชุดฝึกทักษะการคิดวิเคราะห์นี้สอดคล้องกับ วาสนา ทวีกุลทรัพย์ ได้กล่าวถึง แนวคิด หลักการ และทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการผลิตชุดกิจกรรมพอสรุปได้ว่า ในการผลิตชุดกิจกรรมให้มีประสิทธิภาพนั้น จะต้องคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคลของผู้เรียน ครูจะต้องเปลี่ยนบทบาทจากการเป็นผู้สอนมาเป็นผู้ชี้แนะ เพื่อให้นักเรียนได้ศึกษาความรู้ด้วยตนเอง นอกจากนี้ครูควรเปิดโอกาสให้นักเรียนได้มีส่วนร่วมในการเรียนรู้ และทำงานร่วมกันเป็นกลุ่มเพื่อให้มีปฏิสัมพันธ์ต่อกัน รวมไปถึงการจัดสภาพแวดล้อมให้เอื้อต่อการเรียนรู้ของด้วย (วาสนา ทวีกุลทรัพย์ 2557, น. 7)

2. ทักษะการคิดวิเคราะห์ของนักศึกษาภายในกลุ่มทดลอง หลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลอง เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้เนื่องจากชุดฝึกทักษะการคิดวิเคราะห์วิชาเศรษฐศาสตร์เบื้องต้น ที่ได้พัฒนาจากการศึกษาค้นคว้าข้อมูลทั้งจากเอกสาร แนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับทักษะการคิดวิเคราะห์นั้น ทำให้ได้ชุดฝึกทักษะการคิดวิเคราะห์ที่มีประสิทธิภาพและเหมาะสม สามารถเข้าใจและแก้ปัญหาจากปัจจัยสาเหตุหลักทั้งจากผู้เรียน และเทคนิควิธีการสอนดั้งเดิมของผู้สอน ที่เน้นการสอนในรูปแบบบรรยายทำให้นักศึกษาไม่ค่อยมีส่วนร่วมกับการจัดการเรียนรู้ ผลการศึกษาพัฒนาชุดฝึกดังกล่าวนี้ส่งผลให้นักศึกษามีทักษะการคิดวิเคราะห์เพิ่มขึ้น ทั้งนี้เพราะชุดฝึกทักษะการคิดวิเคราะห์มีกิจกรรมที่กระตุ้นการคิดด้วยการตั้งคำถาม ให้นักศึกษาได้ค้นหาคำตอบด้วยตนเอง รูปแบบการเรียนการสอนไม่ได้เน้นอาจารย์เป็นศูนย์กลางในการบรรยายเนื้อหา ประกอบกับที่ผู้วิจัยสร้างชุดกิจกรรมดังกล่าวอย่างเป็นระบบตามหลักเกณฑ์การสร้าง ผู้เรียนได้เรียนรู้ตามจุดประสงค์การเรียนรู้ เรียนจากง่ายไปหายาก และมีเนื้อหาเกี่ยวข้องกับหลักสูตร กิจกรรมเหมาะสมกับวัย ความสามารถและพื้นฐานของผู้เรียนมีคำสั่งอธิบายชัดเจน อ่านแล้วรู้เรื่อง ไม่สับสน และชุดกิจกรรมเข้าใจง่าย สอดคล้องกับ ชัยยงค์ พรหมวงศ์ ที่กล่าวถึงชุดกิจกรรมที่ดี ควรมีเนื้อหาที่ครอบคลุมตามขอบเขตเนื้อหาที่กำหนด และมีการจัดเรียงเนื้อหาที่เหมาะสมกับผู้เรียนที่ได้ศึกษา เนื้อหาผ่านหลากหลายกิจกรรม เริ่มจาก

การศึกษาความรู้และแนวทางการคิดวิเคราะห์จากชุดกิจกรรมแต่ละชุด ศึกษาตัวอย่าง ทำกิจกรรมกลุ่ม เพื่อระดมความคิด แลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกัน เพื่อเป็นแนวทางในการทำกิจกรรมรายบุคคลต่อไป (ชัยยงค์ พรหมวงศ์ 2545, น. 28) ดังนั้นนักศึกษาหลังการเรียนรู้จาก 3 หน่วยการเรียนรู้ ของชุดฝึกทักษะการคิดวิเคราะห์วิชาเศรษฐศาสตร์เบื้องต้น จึงมีทักษะการคิดวิเคราะห์ที่สูงขึ้นกว่าก่อนเรียน สอดคล้องกับปริดา นวลรักษา ที่ได้ศึกษาการพัฒนาทักษะกระบวนการคิดเชิงวิเคราะห์ 5 ขั้นตอนสำหรับนักศึกษาชั้นปีที่ 3 สาขาวิชาการประถมศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี ผลการวิจัยพบว่า การเปรียบเทียบความสามารถในการคิดวิเคราะห์ของนักศึกษาชั้นปีที่ 3 ก่อนและหลังเรียนโดยใช้ชุดกิจกรรมพัฒนาทักษะกระบวนการคิดเชิงวิเคราะห์ 5 ขั้นตอน มีความสามารถในการคิดเชิงวิเคราะห์ หลังเรียน สูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และ สอดคล้องกับ งานวิจัยของ ชมพูนุช วุ่นสุวรรณ ที่ได้ทำการวิจัยเรื่องการพัฒนาความสามารถในการคิดวิเคราะห์และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชาสังคมศึกษา เรื่อง ภัยพิบัติทางธรรมชาติด้วยรูปแบบการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน ของนักเรียนชั้น มัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ องครักษ์ ความสามารถในการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา ปีที่ 1 ที่เรียนด้วยรูปแบบการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05

3. ทักษะการคิดวิเคราะห์ของนักศึกษาของกลุ่มทดลอง หลังการทดลอง สูงกว่ากลุ่มควบคุม เป็นไปตาม สมมติฐานที่ตั้งไว้ เนื่องจากชุดฝึกทักษะการคิดวิเคราะห์วิชาเศรษฐศาสตร์เบื้องต้นสำหรับนักศึกษาชั้นปีที่ 1 วิทยาลัย การเงินภาคใต้ สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว สามารถตอบโจทย์การเรียนรู้แบบเดิมที่เน้นการท่องและการจำ ซึ่งชุดฝึกทักษะที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเน้นทักษะการคิดวิเคราะห์ การแก้ปัญหา และบูรณาการบทเรียนศาสตร์อื่น ๆ ผสมเข้าเป็นเนื้อหาการเรียนรู้เดียวกัน ซึ่งการจัดการเรียนรู้ เทคนิคการสอนตามขั้นตอนอย่างมีระบบจะช่วยให้เกิดทักษะ การคิดวิเคราะห์ที่ประสบผลสำเร็จตามความมุ่งหมาย ในขณะที่กระบวนการการปฏิบัติตามลำดับขั้นตอน เริ่มจาก ความรู้ ความเข้าใจ การนำไปใช้มีการเชื่อมโยงสิ่งเร้ากับการตอบสนองของการคิดโดยฝึกคิด ฝึกตั้งคำถาม กำหนด สิ่งที่ต้องวิเคราะห์ การคิดตีความ การคิดวิเคราะห์และสังเคราะห์การคิดแบบย้อนทวน การคิดจำแบบ แยกแยะ การคิดเชื่อมโยงสัมพันธ์และการคิดจัดอันดับ เป็นการปฏิบัติตามหลักการเป็นขั้นตอน คือการกำหนดปัญหาหรือวัตถุประสงค์ กำหนดหลักการพิจารณาแยกแยะและสรุปหาคำตอบทำให้ ผู้เรียนส่วนใหญ่มีการพัฒนา กระบวนการคิดวิเคราะห์ ที่ดีขึ้น รู้หลักการคิดวิเคราะห์และสามารถ ปฏิบัติงานและความถูกต้องของงานและกล้าที่จะคิดอย่างเต็มที่ ซึ่งผู้เรียน ได้ให้เหตุผลประกอบในทุกหัวข้อได้อย่างชัดเจน สามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้จริง สอดคล้องกับ ชมนาด เชื้อสุวรรณทวี พบว่า การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่นักเรียนได้ฝึกการคิดวิเคราะห์การแก้ปัญหาที่มุ่งเน้นกระบวนการ มีขั้นตอน ที่ชัดเจน นำไปสู่การคิดที่ต่อเนื่องเชื่อมโยง นักเรียนมีโอกาสแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ร่วมกันสร้างพลังในการเรียน (ชมนาด เชื้อสุวรรณทวี 2561) ซึ่งสรุปได้ว่าวิธีการพัฒนาการคิดวิเคราะห์โดยใช้ชุด กิจกรรมกระบวนการคิดวิเคราะห์ 5 ขั้นตอน เป็นทักษะที่ใช้ได้ผลดีในระดับที่น่าพอใจ สามารถช่วยพัฒนากระบวนการคิดวิเคราะห์ของผู้เรียนได้ดีขึ้นตามจุดประสงค์ ที่กำหนดไว้ ส่งผลให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ทิพย์ธารา มาแปง ที่ได้ศึกษาเรื่องการพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โดยใช้การจัดการเรียนรู้ตามหลักไตรสิกขา ร่วมกับเทคนิคแผนผังกราฟิก ผลการวิจัยพบว่า

- 1) ทักษะการคิดวิเคราะห์กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ของกลุ่มทดลองหลังเรียน โดยใช้ การจัดการเรียนรู้ตามหลักไตรสิกขาร่วมกับเทคนิคแผนผังกราฟิก สูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05
- 2) ทักษะการคิดวิเคราะห์กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ของกลุ่มทดลองหลังเรียน โดยใช้ การจัดการเรียนรู้ตามหลักไตรสิกขาร่วมกับเทคนิคแผนผังกราฟิกสูงกว่ากลุ่มควบคุม ที่ใช้การจัดการเรียนรู้แบบปกติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะสำหรับการนำไปใช้

1. ครู อาจารย์ หรือผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการพัฒนาส่งเสริมศึกษา สามารถนำชุดฝึกทักษะการคิดวิเคราะห์ วิชาเศรษฐศาสตร์เบื้องต้นสำหรับนักศึกษาชั้นปีที่ 1 วิทยาลัยการเงินภาคใต้ สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ไปประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนรู้ ตามแบบการพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์ 5 ขั้น เนื่องจากเป็นกระบวนการจัดการเรียนรู้ที่ได้ประสิทธิผล สามารถยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนได้ โดยต้องเอาใจใส่สังเกตพฤติกรรมของนักศึกษาทุกคนอย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่อง ในทุกกิจกรรมการเรียนรู้

2. สถาบันการศึกษา หรือกระทรวงศึกษาธิการ สามารถนำผลการวิจัยนี้ เป็นแนวทางออกแบบการจัดการหลักสูตร เพื่อพัฒนาส่งเสริมทักษะการคิดวิเคราะห์ให้กับนักเรียนหรือเยาวชน หรือสร้างแบบทดสอบทักษะการคิดวิเคราะห์ เพื่อคัดกรองผู้เรียนได้

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. สามารถประยุกต์กิจกรรมในการวิจัยนี้ สำหรับใช้ศึกษาวิจัยในสาขาวิชาต่าง ๆ ได้ โดยใช้แนวคิดเรื่องการพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์ร่วมกับเทคนิคการจัดการเรียนรู้แบบอื่น ๆ เช่น กระบวนการสืบเสาะหาความรู้ หรือการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน การสร้างแนวคิดด้วยตนเอง เป็นต้น

2. ควรมีการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการคิดวิเคราะห์ของนักศึกษา โดยเฉพาะศึกษาตัวแปรที่สามารถปลูกฝัง และส่งเสริมทักษะการคิดวิเคราะห์ให้เกิดขึ้นกับนักศึกษา และการเปรียบเทียบผลการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมทักษะการคิด วิเคราะห์ เพื่อให้ทราบว่าการจัดการใดที่นักศึกษายังต้องการพัฒนา หรือรูปแบบในการสอนใดที่ทำให้พัฒนาการทักษะการคิดวิเคราะห์เพิ่มสูงขึ้น เพื่อเป็นแนวทางในการปรับปรุงพัฒนาการจัดการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพต่อไป

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี โดยได้รับความกรุณาอย่างสูงจาก อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก อาจารย์ ดร.ประกายทิพย์ พิชัย และ รองศาสตราจารย์ ดร.ภูมิพงษ์ จอมหงษ์พิพัฒน์ อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม ที่มีความเชี่ยวชาญ คอยให้กำลังใจ ดูแลอย่างใกล้ชิด ตลอดจนให้คำปรึกษา แนะนำ แก้ไขข้อบกพร่องจนทำให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ถูกต้อง และสมบูรณ์

บรรณานุกรม

- กระทรวงศึกษาธิการ และกีฬา. (2015). *วิสัยทัศน์ถึงปี 2030 ยุทธศาสตร์ถึงปี 2025 และแผนพัฒนาภาคการศึกษา และกีฬา 5 ปี ครั้งที่ 8 (2016-2020)*. นครคอนทรวงเวียงจันทน์: กระทรวงศึกษาธิการและกีฬา.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). *หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551*. กรุงเทพฯ: *คุรุสภาลาดพร้าว*.
- จุฑารัตน์ พันธู. (2556). *การพัฒนาการคิดวิเคราะห์โดยกระบวนการคิดวิเคราะห์ 5W1H สำหรับ นักเรียนชั้น มัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนดอนเมืองทหารอากาศบำรุง ในรายวิชาโลจิสติกส์*. กรุงเทพฯ: สาขาธุรกิจและคอมพิวเตอร์ศึกษา มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

- ชมนาด เชื้อสุวรรณทวี. (2561). *การเรียนการสอนคณิตศาสตร์*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2561.
- ชมพูนุช วุ่นสุวรรณ. (2561). *การพัฒนาความสามารถในการคิดวิเคราะห์และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน รายวิชา สังคมศึกษา เรื่องภัยพิบัติทางธรรมชาติด้วยรูปแบบการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน ของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1. (ปริญญาานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาวิทยาการทางการศึกษาและการจัดการเรียนรู้ คณะศึกษาศาสตร์) มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.*
- ชัยยงค์ พรหมวงศ์. (2545). *เอกสารการสอนชุดวิชาสื่อการสอนระดับประถมศึกษา หน่วยที่ 8-15. พิมพ์ครั้งที่ 20. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช,*
- ทิพย์ธารา มาแปง. (2565). *การพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โดยใช้การจัดการเรียนรู้ตามหลักไตรสิกขาร่วมกับเทคนิค แผนผังกราฟิก. สงขลา: มหาวิทยาลัยหาดใหญ่.*
- ติศนา เขมมณี และคณะ. (2544). *วิทยาการด้านการคิด. กรุงเทพฯ: สถาบันพัฒนาคุณภาพวิชาการ.*
- ประภาทิพย์ ภูนคร. (2555). *ผลของการใช้เทคนิค Five-step model ที่มีต่อทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณ ของนักเรียนประถมศึกษาปีที่ 5. (ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยาการศึกษา ภาควิชาวิจัย และจิตวิทยาการศึกษา คณะครุศาสตร์) จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.*
- ปรีดา นวลรักษา และคณะ. (2565) *การพัฒนาทักษะกระบวนการคิดเชิงวิเคราะห์ 5 ขั้นตอน สำหรับนักศึกษา ชั้นปีที่ 3 สาขาวิชาการประถมศึกษา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด. สุรินทร์: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตสุรินทร์.*
- วาสนา ทวีกุลทรัพย์. ชุดการสอน. (2541). *เอกสารการสอนชุดวิชาสื่อกับการศึกษาขั้นพื้นฐานหน่วยที่ 14. นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.*
- สุนทรา ศรีวิราชา. (2557). *การพัฒนาชุดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นการปฏิบัติเพื่อเสริมสร้างการคิดวิเคราะห์และการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์เรื่องการประยุกต์สมการเชิงเส้นตัวแปรเดียวสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2. พิษณุโลก: มหาวิทยาลัยนเรศวร, 2557.*
- อนันต์ธชัย คำหาญ และคณะ. (2562). *การพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 เรื่องวัฏศรอบตัว โดยใช้การจัดการเรียนรู้เทคนิค 5 ขั้นตอน. (ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการสอนวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.*
- อารีย์ ทองเพ็ง. (2566). *ผลการจัดการเรียนการสอนด้วยวิธี SQ6R ร่วมกับเทคนิค KWL ที่มีต่อความสามารถในการคิดวิเคราะห์ ความเข้าใจในการอ่าน และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและวิธีสอน) มหาวิทยาลัยทักษิณ, 2566.*
- Bloom, B. S. (1956). *Taxonomy of Educational Objectives, Handbook I: The Cognitive Domain.* New York: David McKay Co Inc.
- Edmonds, W. A., & Kennedy, T. D. (2013). *An Applied Reference Guide to Research Designs: Quantitative, Qualitative, and Mixed Methods.* London: Sage.

- Hobbs, R. (2010). *Digital and Media Literacy: A Plan of Action*. Washington, D.C. The Aspen Institute.
Retrieved April 7, 2021, From <http://www.aspeninstitute.org/events/2010/11/10/digital-media-literacy-plan-action>.
- Limbach, B., Duron, R., and Waugh, W. (2006). Critical Thinking Framework for Any Discipline. *International Journal of Teaching and Learning in Higher Education*. 17(1).
- McMillan, J.H. & Schumacher, S.S. (1997). *Research in Education: A Conceptual Introduction*. New York: Longman.